

Meer gevaarlijk afval

In 1997 kwam in Nederland 1,3 miljoen ton gevaarlijk afval vrij. Dat is 260 duizend ton meer dan in 1996. Het gaat daarbij vooral om verontreinigd afvalwater en zeef- en brekerzand. Binnen de industrie, goed voor veertig procent van al het gevaarlijke afval, zijn de chemische industrie en de aardolieverwerkende industrie de grootste producenten.

Bedrijven of instanties mogen hun gevaarlijk afval uitsluitend afgeven aan inzamelaars of verwerkers die daarvoor een vergoeding hebben. Daarbij bestaat een meldingsplicht. Daarvan zijn bedrijven die kleine partijen afval afgeven aan gemeentelijke depots echter vrijgesteld.

Industrieel afval

De industrie produceert veertig procent van het gevaarlijk afval. Tot 1996 schommelde de hoeveelheid rond de 400 duizend ton per jaar. In 1997 kwam er echter 500 duizend ton vrij. Ook de milieudienstverlening produceerde in dat jaar meer afval. Voor beide producenten is dit grotendeels terug te voeren op de stijging van de hoeveelheid verontreinigd afvalwater en van zeef- en brekerzand. Binnen de industrie is het meeste afval – 45 procent – afkomstig uit de chemische industrie. Een verdere vijftien procent komt van de aardolieverwerkende industrie.

Het meeste afval wordt dan ook geproduceerd in de meest geïndustrialiseerde provincies. Zuid-Holland brengt eenderde van het gevaarlijk afval voort, in 1997 ruim 400 duizend ton. Ook Noord-Brabant, Noord-Holland en Limburg produceren veel afval. Gevieren zijn deze provincies goed voor driekwart van het Nederlandse gevaarlijke afval.

Scheiden en opbergen

Eenderde van het gevaarlijk afval krijgt bij verwerkingsbedrijven een chemische of fysische behandeling. Het wordt bijvoorbeeld fysisch of chemisch gescheiden – het grootste deel – of ontgift, geneutraliseerd of ontwaterd. Ook kunnen verwerkingsbedrijven metaal uit het afval terugwinnen.

Bijna een derde deel van het afval wordt niet direct verwerkt. Dit deel wordt eerst opgeslagen. Later komt dit afval meestal alsnog bij een verwerkingsbedrijf terecht. Wat er dan met het afval gebeurt, blijft echter buiten de cijfers. Overigens is afval dat vrijkomt bij de verwerking van gevaarlijk afval wél in de cijfers opgenomen. Het gaat hier om onder andere slakken en vliegias van afvalverbrandingsinstallaties, slib van afvalwaterzuiveringsinstallaties en destillatieresiduen.

Grond en grit

Een aantal soorten afval blijft buiten de hier genoemde cijfers. Scheepsafval bijvoorbeeld wordt in de wetgeving als een aparte categorie aangemerkt en blijft daarom buiten beschouwing. Verder zijn verontreinigde grond en gebruikt straalgrit niet in de tellingen opgenomen. Er wordt namelijk per jaar zo'n 820 duizend ton grond en baggerslib als gevaarlijk afval afgevoerd. Deze

Gevaarlijk afval

In de Wet milieubeheer wordt door middel van het Besluit Aanwijzing Gevaarlijke Afvalstoffen aangegeven welke afvalstoffen worden beschouwd als gevaarlijk afval. Bij dit besluit horen drie lijsten: de Processenlijst, de Stoffenlijst en de Uitzonderingenlijst. Aan de hand van deze lijsten kan men vaststellen of een afvalstof al dan niet als gevaarlijk afval moet worden afgevoerd.

Voor een aantal afvalstoffen geldt een zogenaamde uitgestelde inwerkingtreding. Dit houdt in dat deze afvalstoffen, ondanks dat ze wel worden genoemd in de Processen- of Stoffenlijst, voornamelijk niet als gevaarlijk worden aangemerkt. Het betreft de volgende afvalstoffen: shredderafval; asbesthoudend bouw- en sloopaafval; asbesthoudende remblokken en koppelingplaten.

Wanneer (afval)stoffen, zonder verdere bewerking kunnen worden ingezet als grondstof, dan kan een zogenaamde hoeft-niet-verklaring worden verkregen. Deze stoffen worden dan niet als afval aangemerkt.

Klein chemisch afval, afkomstig van huishouden, wordt niet als gevaarlijk afval beschouwd. Ook het afval van bedrijven dat binnen de eigen inrichting vrijkomt en daar ook wordt verwerkt,

hoeveelheid is zo groot, dat hij elke verandering in andere delen van het gevaarlijk afval zou maskeren. Circa eenderde van de verontreinigde grond werd gestort, de rest werd gereinigd door chemisch/fysische of thermische behandeling.

Jaarlijks komt er gemiddeld 60 duizend ton gebruikt straalgrit vrij. Afhankelijk van de mate van verontreiniging kan straalgrit als gevaarlijk afval worden aangemerkt. Van de 58 duizend ton die in 1996 vrijkwam is circa veertig procent afgevoerd als gevaarlijk afval.

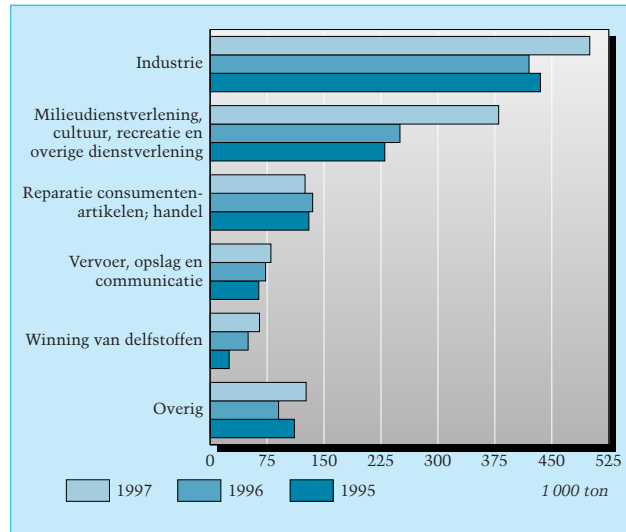
Scheepsafvalstoffen kunnen worden onderverdeeld in scheepsgebonden en in ladinggebonden afvalstoffen. Tot de eerste categorie behoren afvalstoffen zoals afgewerkte olie en bilgewater. Voorbeelden van ladinggebonden afvalstoffen zijn met olie of chemicaliën verontreinigd waswater en ladingsrestanten. Ongeveer tweederde deel van de scheepsafvalstoffen is afkomstig van de zeevaart. Het overige deel wordt voornamelijk afgegeven door de binnenvaart. ▶

Harrie Meeuwissen

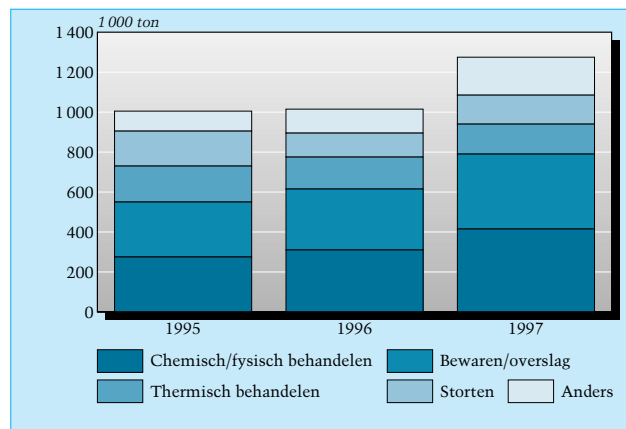
Afvalstoffen. Van gemeentewege ingezameld afval, 1997. CBS (Voorburg/Heerlen 1999).

Monitoring Prioritaire afvalstoffen. Gegevens 1997. RIVM (Bilthoven 1999).

Gevaarlijk afval naar herkomst

Verwerking van gevaarlijk afval

Gevaarlijk afval per provincie, 1997

